

LEGE
pentru modificarea unor acte normative
(alinierea cadrului normativ la standardele aplicabile
organismelor de promovare a egalității)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune:

- Directiva (UE) 2024/1499 a Consiliului din 7 mai 2024 privind standardele aplicabile organismelor de promovare a egalității în domeniul egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică, în domeniul egalității de tratament în materie de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă, indiferent de religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală și în domeniul egalității de tratament între femei și bărbați în materie de securitate socială și în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii și de modificare a Directivelor 2000/43/CE și 2004/113/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L, 2024/1499, din 29 mai 2024, CELEX: 32024L1499;
- Directiva (UE) 2024/1500 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 mai 2024 privind standardele aplicabile organismelor de promovare a egalității de tratament și a egalității de șanse între femei și bărbați în materie de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă și de modificare a Directivelor 2006/54/CE și 2010/41/UE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L, 2024/1500, din 29 mai 2024, CELEX: 32024L1500;
- parțial Directiva (UE) 2000/43 a Consiliului Uniunii Europene din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, nr. L180 din 19 iulie 2000, CELEX: 32000L0043.

Art. I. – Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 103, art. 355) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Clauza de armonizare va avea următorul cuprins:

„Prezenta lege transpune:

- Directiva (UE) 2024/1499 a Consiliului din 7 mai 2024 privind standardele aplicabile organismelor de promovare a egalității în domeniul egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică, în domeniul egalității de tratament în materie de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă, indiferent de religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală și în domeniul egalității de tratament între femei și bărbați în materie de securitate socială și în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii și de modificare a Directivelor 2000/43/CE și 2004/113/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 2024/1499, din 29 mai 2024, CELEX: 32024L1499;
- Directiva (UE) 2024/1500 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 mai 2024 privind standardele aplicabile organismelor de promovare a egalității de tratament și a egalității de șanse între femei și bărbați în materie de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă și de modificare a Directivelor 2006/54/CE și 2010/41/UE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 2024/1500 din 29 mai 2024, CELEX: 32024L1500;
- parțial Directiva (UE) 2000/43 a Consiliului Uniunii Europene din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică, CELEX: 32000L0043, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, ediție specială și Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L303 din 2 decembrie 2000, precum și Directiva 2004/113/CE a Consiliului din 13 decembrie 2004 de aplicare a principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 373 din 21 decembrie 2004, CELEX: 32004L0113.

2. La articolul 1 alineatul (1), după cuvintele „cetățenie, limbă, religie sau convingeri, vârstă, sex, identitate de gen,” se substituie cu cuvintele „cetățenie, rezidență, limbă, nivel de alfabetizare, religie sau convingeri, vârstă, sex sau caracteristici sexuale, gen, identitate de gen sau expresie de gen,”.

3. Articolul 2:

la noțiunea „*discriminare directă*” cuvintele „, , în afară de cazul în care aceasta se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sunt proporționale, adecvate și necesare” se exclud;

noțiunea „*instigare la discriminare*” va avea următorul cuprins:

„*instigare la discriminare* – orice comportament manifestat față de o persoană sau un grup de persoane în scopul determinării la discriminarea unei/unor terțe persoane, pe baza criteriilor protejate, reale sau presupuse”;

după noțiunea „*discriminare prelungită*”, se completează cu noțiunea „*discriminare intersecțională*” cu următorul cuprins:

„*discriminare intersecțională* - discriminare bazată pe o combinație a criteriilor protejate;”.

4 . Articolul 4 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 4.** Formele discriminării

(1) Constituie forme ale discriminării: discriminarea directă, indirectă, prin asociere, intersecțională, hărțuirea, victimizarea, instigarea la discriminare, segregarea rasială și refuzul în acomodarea rezonabilă.

(2) Formele grave ale discriminării sînt:

- a) promovarea sau practicarea discriminării de către autoritățile publice;
- b) susținerea discriminării prin intermediul mijloacelor de informare în masă;
- c) amplasarea mesajelor și simbolurilor discriminatorii în locurile publice;
- d) discriminarea persoanelor pe baza a două sau mai multe criterii;
- e) discriminarea săvârșită de două sau mai multe persoane;
- f) discriminarea săvârșită asupra unui grup de persoane.”.

5. La articolul 5, litera b) va avea următorul cuprins:

„b) soluționarea pe cale amiabilă a cauzelor privind discriminarea prin conciliere sau mediere;”.

6. Articolul 7:

la alineatul (2), litera c) se completează cu textul „, , precum și la alte forme și niveluri de orientare, formare, perfecționare sau recalificare profesională, inclusiv stagii practice;

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) În cazul activităților profesionale ale cultelor religioase și părților lor componente un tratament diferențiat bazat pe religia sau convingerile unei persoane nu constituie o discriminare atunci când, prin natura acestor activități sau în contextul în care sunt exercitate, religia sau convingerile constituie o cerință profesională esențială, legitimă și justificată conform eticii acestora. Acest tratament diferențiat nu poate justifica o discriminare bazată pe un oricare alt criteriu protejat.”.

7. La articolul 8, litera c) va avea următorul cuprins:

„c) serviciile de protecție și securitate socială, precum și avantajele sociale;”.

8. La articolul 11, alineatul (1¹) se abrogă;

9. Se completează cu art. 11¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 11¹**. Asigurarea financiară a Consiliului

(1) Activitatea Consiliului este finanțată de la bugetul de stat conform necesităților Consiliului.

(2) Consiliul dispune de buget propriu care este administrat în mod independent, în conformitate cu prevederile legale.

(3) Bugetul Consiliului se elaborează, se aprobă și se administrează în conformitate cu principiile, regulile și procedurile prevăzute de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.

(4) Consiliul are dreptul de a se adresa Parlamentului în cazul în care resursele umane, tehnice și financiare oferite sunt insuficiente pentru îndeplinirea atribuțiilor.

(5) Controlul asupra modului de administrare și gestionare a resurselor financiare publice este efectuat de către Curtea de Conturi.”.

10. La articolul 12 alineatul (1):

se completează cu litera f¹) cu următorul cuprins:

„f¹) acordă asistență victimelor, prin punerea la dispoziție a tuturor informațiilor individualizate și a orientărilor adaptate situației fiecărei persoane;”

litera m) va avea următorul cuprins:

„m) contribuie la soluționarea amiabilă a cauzelor privind faptele de discriminare prin următoarele modalități:

- concilierea părților și facilitarea identificării unei soluții reciproc acceptabile – în cazul în care aceasta este realizată de un membru al Consiliului;
- formularea de observații generale – în cazul în care medierea este realizată de către un mediator;”

se completează cu litera m¹) cu următorul cuprins:

„m¹) îndeplinește rolul de punct național de contact pentru prevenirea și combaterea discriminării în domeniile prevăzute la art. 34 alin. (1) din Legea nr.200/2025 privind libera circulație și șederea pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor familiilor acestora;”.

11. Se completează cu articolul 12¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 12¹. Asistența informațională acordată persoanelor care se consideră victime ale discriminării

(1) Orice persoană care se consideră victimă a discriminării are dreptul de a se adresa Consiliului, verbal sau în scris, pentru a solicita informații privind exercitarea drepturilor sale, anterior depunerii plângerii privind faptele de discriminare.

(2) Consiliul oferă, la solicitare, informații generale, adaptate situației specifice a persoanei, fără a formula aprecieri asupra faptei de discriminare.

(3) Informațiile furnizate potrivit alin. (2) pot viza, în special:

a) cadrul juridic aplicabil în domeniul prevenirii și combaterii discriminării, relevant pentru situația persoanei care se consideră victimă a discriminării;

b) atribuțiile Consiliului și alte aspecte procedurale privind examinarea plângerilor de către acesta;

c) căile de atac disponibile, inclusiv, posibilitatea înaintării unei acțiuni în instanța de judecată;

d) normele de confidențialitate aplicabile și protecția datelor cu caracter personal;

e) posibilitățile de a beneficia de sprijin psihologic sau de altă natură, din partea altor autorități, instituții sau organizații specializate.

(4) Informațiile furnizate în conformitate cu prezentul articol nu aduc atingere dreptului persoanei de a depune o plângere la Consiliu și nu constituie o condiție prealabilă obligatorie.”.

12. La articolul 13, alineatul (4) se completează cu textul „, fapt despre care persoana care a depus plângerea este informată în termen rezonabil.”.

13. Articolul 14 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Plângerea și actele anexate la aceasta se restituie în termen rezonabil.”.

14. Articolul 14¹ se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Consiliul informează, în termen rezonabil, persoana care a depus plângerea cu privire la despre inadmisibilitatea acesteia sau la existența temeiului pentru a-i da curs.”.

15. Articolul 15:

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) În urma examinării plângerii, Consiliul adoptă, cu majoritatea voturilor membrilor săi, o decizie sau un aviz consultativ. Decizia Consiliului poate include prescripții și/sau recomandări în vederea asigurării repunerii în drepturi a victimei și a prevenirii faptelor similare pe viitor. Avizul consultativ poate conține propuneri sau recomandări privind conformitatea proiectelor de acte normative sau a documentelor de politici cu standardele în domeniul prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității.”;

la alineatul (7), cuvântul „Deciziile” se substituie cu cuvintele „Avizele și Deciziile”.

16. La articolul 18, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Sindicatele sau asociațiile obștești din domeniul promovării și protecției drepturilor omului pot înainta acțiuni în instanța de judecată în numele persoanei care se consideră victimă a discriminării, în sprijinul acesteia sau în nume propriu, în cazul discriminării unui grup sau al unei comunități.”.

17. La articolul 19 alineatul (1), cuvintele „date statistice” se substituie cu cuvintele „înregistrări audio, video sau date statistice”.

la alineatul (2) cuvintele „cu excepția faptelor ce atrag răspundere penală” se exclud;

articolul se completează cu un nou alineat:

„(3) Prevederile alineatului (2) nu se aplică procedurilor penale.”.

18. La articolul 22, titlul se completează cu cuvintele „activităților de prevenire și combatere a discriminării”.

Art. II. – Legea nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru egalitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 48, art. 148) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Se completează cu clauza de armonizare cu următorul cuprins:

„Prezenta lege transpune:

- Directiva (UE) 2024/1499 a Consiliului din 7 mai 2024 privind standardele aplicabile organismelor de promovare a egalității în domeniul egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică, în domeniul egalității de tratament în materie de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă, indiferent de religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală și în domeniul egalității de tratament între femei și bărbați în materie de securitate socială și în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii și de modificare a Directivelor 2000/43/CE și 2004/113/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 2024/1499, din 29 mai 2024, CELEX: 32024L1499;

- Directiva (UE) 2024/1500 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 mai 2024 privind standardele aplicabile organismelor de promovare a egalității de tratament și a egalității de șanse între femei și bărbați în materie de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă și de modificare a Directivelor 2006/54/CE și 2010/41/UE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 2024/1500 din 29 mai 2024, CELEX: 32024L1500,;

- *parțial* Directiva (UE) 2000/43 a Consiliului Uniunii Europene din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică, CELEX: 32000L0043, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, ediție specială și Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L303 din 2 decembrie 2000, precum și Directiva 2004/113/CE a Consiliului din 13 decembrie 2004 de aplicare a principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 373 din 21 decembrie 2004, CELEX: 32004L0113.

2. La articolul 1 litera b), textul „33 de unități” se substituie cu textul „36 de unități”.

3. În anexă:

3.1. Punctul 3¹ se abrogă;

3.2. Punctul 7 se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) aprobă, după consultarea membrilor Consiliului, programul de dezvoltare strategică;”.

3.3. Punctul 14 se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) utilizează mijloace de comunicare adaptate nevoilor diferitelor grupuri, asigurînd caracterul accesibil și adecvat al comunicării;”.

3.4. Se completează cu punctele 17¹ și 17² cu următorul cuprins:

„(17¹) Dacă se află în una dintre situațiile prevăzute la art. 49 și 50 din Codul administrativ nr. 116/2018, membrul Consiliului este obligat să informeze imediat Consiliul, prin depunerea unei declarații de abținere, precum și să înceteze participarea la examinarea plîngerii.

(17²) Părțile pot solicita, în scris, recuzarea oricărui membru al Consiliului, în cazul existenței circumstanțelor prevăzute de art. 49 și 50 din Codul administrativ nr. 116/2018. Cererea de recuzare se examinează de Consiliu fără participarea persoanei vizate și se soluționează prin decizie motivată. Recuzarea tuturor membrilor Consiliului este interzisă.”.

3.5. Punctul 18 va avea următorul cuprins:

„18. Consiliul exercită atribuțiile care îi sînt date în competență prin Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității și prin prezentul regulament și poate colecta și prelucra date cu caracter personal numai în măsura în care această prelucrare este necesară pentru exercitarea acestor atribuții. În cazul prelucrării categoriilor speciale de date cu caracter personal, Consiliul asigură aplicarea unor măsuri adecvate și specifice pentru protejarea drepturilor fundamentale și a intereselor persoanelor vizate în conformitate cu Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal.”.

3.6. Punctul 21:

la litera b), după cuvintele „acte normative” se completează cu cuvintele „sau a documentelor de politici”;

se completează cu litera c) cu următorul cuprins:

„c) participă la elaborarea și implementarea documentelor de politici în domeniul drepturilor omului, al asigurării egalității și combaterii discriminării;”.

3.7. Punctul 23 se completează cu următorul enunț: „Consiliul este informat, în termen de 30 de zile, despre măsurile întreprinse sau planificate pentru implementarea recomandărilor incluse în avizele consultative.”.

3.8. Titlul Secțiunii a doua va avea următorul cuprins:

**„Secțiunea a 2-a
Promovarea egalității, informarea societății
privind fenomenul discriminării și monitorizarea
respectării standardelor de nediscriminare”**

3.9. Punctul 25:

dispoziția va avea următorul cuprins:

„25. Pentru prevenirea discriminării, promovarea egalității și sporirea gradului de informare a societății cu privire la fenomenul discriminării, Consiliul:”

la litera b), cuvintele „prin intermediul mass-mediei“ se exclud;

se completează cu literele f) – i) cu următorul cuprins:

„f) desfășoară activități de promovare a măsurilor pozitive și a integrării egalității de gen în activitatea persoanelor fizice și juridice din domeniul public și privat;

g) asigură formare, instruire, consiliere și sprijin relevant persoanelor fizice și juridice din domeniul public și privat;

h) se implică în dezbateri publice, comunică cu părțile interesate, inclusiv cu partenerii sociali și promovează schimbul de bune practici;

i) desfășoară alte activități corespunzătoare.”.

3.10. Punctul 25¹ se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) efectuează sondaje independente privind discriminarea;”.

3.11. La punctul 28, al doilea enunț va avea următorul cuprins:

„Raportul conține informații privind activitatea Consiliului în anul precedent, inclusiv recomandările Consiliului privind eventualele probleme structurale

identificate, bugetul anual și alte informații financiare, precum și date referitoare la personal.”.

3.12. La punctul 31, litera b) se completează cu textul „ , asigurând schimbul de date și informații cu acestea”.

3.13. La punctul 45, propoziția „Retragerea plângerii constituie temei pentru încetarea procesului de examinare” se completează cu textul „ , fapt despre care părțile sunt informate”.

3.14. Punctul 49 va avea următorul cuprins:

„49. În cazul depunerii declarației de abținere de către membrul raportor sau admiterii cererii de recuzare a acestuia în legătură cu existența unui conflict de interese sau altor împrejurări ce împiedică examinarea imparțială a plîngerii, președintele Consiliului dispune redistribuirea plângerii unui alt membru raportor, conform pct. 47.”.

3.15. Secțiunea a 5-a se completează cu punctul 55¹ cu următorul cuprins:

„55¹. În cadrul procedurii de soluționare amiabilă, atunci când aceasta este desfășurată de un mediator, Consiliul poate formula observații cu caracter consultativ. Observațiile Consiliului nu aduc atingere independenței procedurii de soluționare alternativă a litigiilor.”.

Art. III. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea termenului de 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi, prevederile care contravin principiului egalității de tratament din actele normative și cele administrative se vor modifica sau abroga.

(3) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va prezenta Parlamentului propuneri de aducere a legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege.

Președintele Parlamentului